

धाराशिव जिल्हा

सोलापूर तरुण भारत, सोलापूर, (महाराष्ट्र) येथून प्रकाशित केले.

आवृत्ती सातारा, संभाजीनगर, धाराशिव, लातूर, नांदेड, परभणी, हिंगोली, जालना व बीड (महाराष्ट्र), तसेच विजयपूर, कलबुर्गी, बीदर (कर्नाटक) येथून प्रकाशित केले.

११ | गुरुवार, ८ जानेवारी २०२६

<https://dainiktarunbharat.com>, <https://epaper.dainiktarunbharat.com>

तरुण भारत

मराठवाड्यात आयटी हबची नितांत गरज; लाखों तरुण शिक्षित बेरोजगार!

मराठवाडा केवळ मतदानासाठी आठवतो का?

मराठवाड्यातील तरुण पुण्याकडे स्थलांतरित होणे ही केवळ सामाजिक समस्या नसून शेती राजकीय अपयशाची स्पष्ट कबुली आहे. वर्षानुवर्षे आश्वासने दिली गेली, परंतु प्रत्यक्षात आयटी हब, आधुनिक उद्योग किंवा कौशल्याधारित रोजगारनिर्मिती झालीच नाही. शेती संकटात, उद्योग मर्यादित आणि शिक्षण घेतलेली तरुणाई बेरोजगार ही परिस्थिती कोणामुळे निर्माण झाली, हा प्रश्न आता विचारायलाच हवा. पुणे, नागपूर, ठाणे येथे आयटी पार्कसाठी कोट्यवधींची गुंतवणूक होते; मात्र मराठवाड्याच्या वाट्याला फक्त समित्या, पाहणी दौरे आणि घोषणा येतात. लोकप्रतिनिधी मंत्रालयात मराठवाड्याचा आवाज ठामपणे मांडण्यात अपयशी ठरत आहेत, हे वास्तव नाकारता येत नाही. जर वेळेत आयटी हब, स्टार्टअप पार्क आणि स्किल सेंटर उभारले नाहीत, तर मराठवाडा केवळ मजूर पुरवणारा प्रदेश म्हणून ओळखला जाईल.

शिक्षित बेरोजगार - वाढती चिंता...

आज मराठवाड्यात अशी परिस्थिती आहे की, बीई, एमई, एमबीए, बीएससी, एमएससीसारखी उच्च शिक्षणे घेतलेले तरुणही नोकरीसाठी वर्षानुवर्षे प्रतीक्षा करत आहेत. काही जण स्पर्धा परीक्षांच्या फेऱ्यात अडकले आहेत, तर काहीजण कमी पगाराच्या किंवा शिक्षणाशी विसंगत कामे करण्यास भाग पडत आहेत. यामुळे तरुणांमध्ये नैराश्य, असुरक्षितता आणि सामाजिक अस्थैर्य वाढत आहे. मराठवाड्यातील मोठी समस्या म्हणजे शिक्षण संस्था आणि उद्योग यांचा समन्वय नसणे. शिक्षण दिले जाते, पण त्या शिक्षणाला अनुरूप उद्योग, आयटी कंपन्या, संशोधन केंद्रे किंवा स्टार्टअप नाहीत. परिणामी तयार झालेले मनुष्यबळ इतर शहरांकडे स्थलांतरित होते. पुणे, मुंबई, बेंगळुरू, हैदराबादकडे जाणारे हे तरुण केवळ नोकरीसाठी स्थलांतरित होत नाहीत, तर मराठवाड्याची बौद्धिक आणि आर्थिक ताकदही सोबत घेऊन जातात. यामुळे स्थानिक विकास खुंटतो आणि प्रादेशिक असमतोल अधिक तीव्र होतो.

धाराशिव जिल्ह्यात मोठे उद्योग येणे काळाची गरज

धाराशिव जिल्हा असूनही औद्योगिकदृष्ट्या जिल्ह्यातील तरुणांना

रोजगारासाठी पुणे, मुंबई, औरंगाबादकडे स्थलांतर करावे लागत आहे. ही स्थिती बदलण्यासाठी धाराशिवमध्ये मोठे व मध्यम उद्योग येणे ही काळाची नितांत गरज बनली आहे. कृषी प्रक्रिया उद्योग, अन्नप्रक्रिया, कापड, दुग्धव्यवसाय, सोलर एनर्जी, लॉजिस्टिक्स आणि वेअरहाऊसिंग यासारख्या क्षेत्रात प्रचंड संधी उपलब्ध आहेत. राष्ट्रीय महामार्ग, रेल्वे मार्ग, जलसंपदा आणि उपलब्ध मनुष्यबळ

या बाबी जिल्ह्यासाठी अनुकूल ठरू शकतात. मात्र, उद्योगांसाठी आवश्यक पायाभूत सुविधा, औद्योगिक वसाहती, वीज-पाणी उपलब्धता आणि सुलभ परवानगी प्रक्रिया यावर भर देणे गरजेचे आहे. शासनाने विशेष औद्योगिक पॅकेज, गुंतवणूकदारांना सवलती आणि स्थानिक उद्योजकांना प्रोत्साहन दिल्यास धाराशिव जिल्हा औद्योगिक विकासाच्या मार्गावर निश्चितच पुढे जाऊ शकतो.

शिक्षण आहे, पण रोजगार नाही...

लोकप्रतिनिधींचा ठोस पाठपुरावा गरजेचा...

मराठवाड्यात आयटी हब, औद्योगिक वसाहती आणि कौशल्य प्रशिक्षण केंद्रे उभारण्यासाठी केवळ धोरणात्मक घोषणा पुरेशा ठरत नाहीत. यासाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी सातत्याने पाठपुरावा करणे अत्यंत आवश्यक असल्याचे मत नागरिक आणि तरुणांकडून व्यक्त होत आहे. जिल्हा नियोजन समित्या, मंत्रालयीन पातळीवरील बैठकांमध्ये तसेच अर्थसंकल्पीय तरतुदींमध्ये मराठवाड्याच्या विकासाचा मुद्दा ठामपणे मांडणे गरजेचे आहे. आमदार, खासदार, मंत्री, केंद्रीयमंत्री, पालकमंत्री आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांचे पदाधिकारी यांनी एकत्र येऊन केंद्र व राज्य सरकारकडे आयटी हब, स्टार्टअप पार्क, बीपीओ केंद्रे आणि स्किल डेव्हलपमेंट प्रकल्पांसाठी विशेष पॅकेजची मागणी करावी, अशी अपेक्षा व्यक्त होत आहे. मराठवाड्यात आज एकच प्रश्न प्रत्येक तरुणाच्या मनात घोळत आहे. आमदार-खासदार निवडून दिले, पण आमच्यासाठी नेमकं काय केलं? हा प्रश्न केवळ राजकीय आरोप नाही, तर शिक्षण घेतलेल्या, नोकरीच्या शोधात भटकणाऱ्या तरुणांचा आर्त सवाल आहे. केवळ निवडणुकीपुरते आश्वासन न देता प्रत्यक्ष अंमलबजावणीसाठी नियतकालिक आढावा, निधी मिळवण्याचा पाठपुरावा आणि गुंतवणूकदारांशी संवाद साधला गेला, तरच मराठवाड्यातील तरुणांना न्याय मिळू शकतो. जर लोकप्रतिनिधींनी एकसंघ भूमिका घेतली, तर मराठवाडा देखील पुण्यासारखा आयटी व रोजगाराचा केंद्रबिंदू होऊ शकतो, अशी आशा जाणकारांकडून व्यक्त केली जात आहे.

प्रतीवर्षी रोजगाराअभावी हजारो तरुण पुण्याकडे स्थलांतर

आणि जोखमीचे बनले आहे. आयटी, डिजिटल सेवा, स्टार्टअप्ससाठी आवश्यक कौशल्याभिमुख प्रशिक्षण केंद्रांचा अभाव आहे या कारणांमुळे स्थानिक

तरुणांच्या मते आम्हाला शहरात जायचं नाही, पण इथे संधीच नाहीत, अशी भावना अनेक तरुण व्यक्त करत आहेत. त्यामुळे शासनाने मराठवाड्यासाठी विशेष औद्योगिक आणि आयटी धोरण जाहीर करून तातडीने अंमलबजावणी करावी, अशी मागणी होत आहे.

नोकरी नाही, भवितव्य अनिश्चित, आणि घरच्यांचा वाढता दबाव या सगळ्यामुळे तरुणांमध्ये असंतोष वाढत आहे. आम्ही शिक्षण घेतलं, मेहनत केली; पण आमच्यासाठी संधी कुठे आहेत? हा सवाल आता रस्त्यावर, साऱ्या लोकांमध्ये मीडियावर आणि चर्चांमध्ये ठळकपणे ऐकू येत आहे. गावागावी वाढत चाललेली बेरोजगारी ही केवळ आर्थिक समस्या नसून सामाजिक आणि भावनिक स्तरावरील गंभीर परिणाम घडवणारी बाब आहे. तरुणांना गावात, शहरात, जिल्ह्यात रोजगार सहज उपलब्ध व्हावा, आत्मनिर्भरता निर्माण व्हावी यासाठी शासन, लोकप्रतिनिधी आणि प्रशासनाने पुढाकार घ्यायचा गरज आहे.

अनिल आगलावे
मो. ९७६७०९९७९९

मराठवाड्याचा समतोल विकास साधायचा असेल, तर केवळ शेतीवर आधारित अर्थव्यवस्थेपेक्षा ज्ञान, तंत्रज्ञान आणि कौशल्याधारित रोजगारनिर्मितीकडे वाटचाल करणे काळाची गरज असल्याचे स्पष्ट होत आहे.

आयटी हब अभावी रोजगार संकट

मराठवाड्यातील धाराशिव, लातूर, नांदेड, बीड आणि जालना जिल्ह्यांतून दरवर्षी हजारो तरुण रोजगारासाठी पुणे, पिंपरी-चिंचवड व मुंबईकडे स्थलांतरित होत आहेत. प्राथमिक अंदाजानुसार, धाराशिव जिल्ह्यातून दरवर्षी ८ ते १० हजार तरुण बाहेर जात आहेत. लातूर व नांदेड जिल्ह्यातून मिळून २० हजारांहून अधिक युवक स्थलांतरित होत आहेत. यामध्ये पदवीधर व तांत्रिक शिक्षण घेतलेल्यांचे प्रमाण लक्षणीय आहे. स्थानिक स्तरावर आयटी, डिजिटल सेवा, आधुनिक उद्योग नसल्यामुळे हे स्थलांतर थांबत नाही. परिणामी मराठवाड्याची आर्थिक क्षमता कमी होत असून शहरांवरील ताण वाढत आहे. पुण्यात शिक्षण, आयटी, उत्पादन उद्योग, बांधकाम, लॉजिस्टिक्स आणि सेवाक्षेत्रात कामांची उपलब्धता जास्त आहे. म्हणून धाराशिव, लातूर, बीड, सोलापूर या पट्ट्यातून तरुण मोठ्या प्रमाणावर खालील रोजगारांसाठी पुण्याकडे जात असून गावागावांमध्ये तरुणांची संख्या घटत आहे. पुण्यात वाढती गर्दी आणि घरभाड्याचा ताण तरुणांला जाणवू लागला आहे. सरकारने औद्योगिक व कौशल्यविकास केंद्रांवर लक्ष देण्याची गरज असल्याचे मत आहे. तज्ज्ञांच्या मते, एकही आयटी हब नसणे हे मराठवाड्याचे दुर्दैव आहे.

पातळीवर तरुणांसाठी नोकऱ्या उपलब्ध होत नाहीत. शेतमजुरी किंवा हंगामी कामावर अवलंबून राहणे अनेक तरुणांना मान्य नसल्याने ते शहरांकडे वळत आहेत. दरवर्षी हजारो युवक-युवती शिक्षण किंवा नोकरीच्या निमित्ताने पुण्याकडे जात असून त्यातील अनेकजण कामय स्वरूपी तिथेच स्थायिक होत आहेत. यामुळे मराठवाड्यातील मानवी संसाधन बाहेर जात असून स्थानिक विकासाला खीळ बसत आहे. धाराशिव, लातूर, नांदेड, छत्रपती संभाजीनगर येथे स्वतंत्र आयटी हब/आयटी पार्क जाहीर करावेत. प्रत्येक जिल्ह्यात स्किल डेव्हलपमेंट व डिजिटल

मांडणी/सजावट
विपीन वीर

उपसंपादक, मो. ८४२१४८९७२०

मराठवाडा हा कायमच शेतीप्रधान आणि श्रमशील भाग म्हणून ओळखला जातो. मात्र बदलत्या काळात शेतीवर अवलंबून राहून तरुणांना स्थिर रोजगार देणे शक्य नसल्याचे वास्तव समोर आले आहे. मराठवाडा शिक्षणाच्या बाबतीत मागास आहे, हा गैरसमज आता कालबाह्य झाला आहे.

मराठवाड्यात आज शेकडो उच्च माध्यमिक शाळा, महाविद्यालये तसेच अभियांत्रिकी आणि तांत्रिक शिक्षण देणाऱ्या संस्था कार्यरत आहेत. दरवर्षी येथून हजारो अभियंते, पदवीधर आणि तांत्रिक कौशल्य असलेले तरुण शिक्षण पूर्ण करून बाहेर पडतात. मात्र दुर्दैवाची बाब म्हणजे, या टॅलेंट तरुणांसाठी स्थानिक पातळीवर रोजगाराच्या संधी उपलब्ध नाहीत.

युवक ही आज शेतमजुरी किंवा हंगामी कामावर अवलंबून राहण्यास तयार नाहीत. परिणामी दरवर्षी हजारो तरुण रोजगाराच्या शोधात शहरांकडे वळत आहेत. या स्थलांतरामुळे मराठवाड्यातील कुशल मनुष्यबळ बाहेर जात असून स्थानिक

अर्थव्यवस्थेवर त्याचा नकारात्मक परिणाम होत आहे. शिक्षण आणि उद्योग यातील तुटलेला दुवा : मराठवाड्यात शिक्षण संस्था आहेत, लाखों शिक्षित असूनही बेरोजगार राहण्याची वेळ आली आहे. शिक्षणावर

मोठा खर्च करूनही नोकरी मिळत नसल्याने अनेक कुटुंबांवर आर्थिक आणि मानसिक ताण वाढत आहे. काही तरुण खासगी नोकऱ्यांच्या शोधात शहरांकडे स्थलांतरित होत आहेत, तर काहीजण स्पर्धा परीक्षांच्या प्रतीक्षेत वर्षानुवर्षे अडकून पडले आहेत. मराठवाड्यात आयटी हब, स्टार्टअप, संशोधन केंद्रे आणि आधुनिक उद्योग उभारले गेले, तर या शिक्षित मनुष्यबळाचा योग्य वापर होऊ शकतो. अन्यथा शिक्षण देऊनही रोजगार न देणारा प्रदेश अशी ओळख मराठवाड्याची होण्याचा धोका निर्माण झाला आहे. धाराशिवसह संपूर्ण मराठवाड्यात नव्या उद्योगांना पुरेसे प्रोत्साहन मिळत नाही. पायाभूत सुविधा (औद्योगिक वसाहती, इंटरनेट, दळणवळण) मर्यादित आहेत. कृषी क्षेत्र हवामानावर अवलंबून

